



redactioneel

In de discussie over prijsvragen interpreteren sommigen het meedingen slechts als een steeds weer tot falen gedoemde poging tot opdrachtverwerving. Leen van Duin ziet de inzenders, in het college-dictaat 'Kopzeer aan de waanzee' (Delft—april 1984), als een leger van gefrusteerde verliezers. Deze nogal verlamdende visie gaat echter voorbij aan nog een andere functie van prijsvragen. Voorbeeld hiervan is de Chicago Tribune prijsvraag, waarbij Loos met zijn exorbitante 'zuil' niet alleen als treurige verliezer kan worden begrepen.

Het belang van dit soort 'papieren architectuur' ligt in de nadruk op het conceptuele niveau van het ontwerp, waarmee het boven een directe opgave kan uitstijgen. Dat is het verschil tussen een prijsvraag en een reële bouwopgave; de prijsvraag biedt ruimte voor ontwerponderzoek. Men zou kunnen verwachten dat de huidige toename van het aantal prijsvragen ook leidt tot een schetsmatiger aanpak, die meer recht doet aan het conceptuele karakter ervan. Het gaat daarbij dan meer om een uitwisseling van ideeën.

Het louter meedoen aan prijsvragen om te winnen of om zich te presenteren op de opdrachtmarkt, leidt eerder tot faalangst, verhuld in behaagzieke mooilijnerij. Afgezien hiervan wordt duidelijk dat prijsvragen ook steeds meer gebruikt worden als wapen in een politieke strijd. Het artikel over de onlangs gehouden 'Oosterdok prijsvraag' van Reinder Nust en Marc de Reus beschrijft de stadsbestuurlijke context bij deze gebeurtenis en neemt hierin stelling. Hoewel de positie van het ontwerp hierbij ter discussie staat, verschaft een dergelijke analyse nog geen duidelijkheid over het ontwerp zelf.

Net zo min als het eerder genoemde ontwerp van Loos verhelderd zou kunnen worden uit een analyse van de Amerikaanse commerciële achtergrond, waar deze prijsvraag uit voort kwam.

Het meest in het oog springende initiatief in 07 wordt evenwel gevormd door de vertaling van Jean Beaudrillard's pamflet "Het Beaubourg Effect" door Maurice Nio. In het oog springend bijvoorbeeld door zijn onverwachte inhoud; het gaat over het effect van het Centre Beaubourg op

de gedragingen van mensen in de metro-pool. Andere teksten van deze Franse socioloog-filosoof kenden reeds door enige eerdere vertalingen van Kees Vollemans ingang op Bouwkunde. Het blijft van belang om dergelijk onderzoek dat vooral binnen een onderwijsinstituut mogelijk is juist in 0 te publiceren.

Naast de inhoud is dit artikel ook in zijn aparte uitgave experimenteel in 0. Aangezien de oorspronkelijke Franse tekst als pamflet in Parijs is verspreid, is de hier gepubliceerde vertaling in de vorm van een apart boekje uitgegeven, een zogenaamd 0-cahier. Het ligt in de bedoeling meerdere 0-cahiers uit te geven. Kortom een verbreding van de mogelijkheden in 0. Ook de uitbreiding van de redactie met studenten uit verschillende richtingen van de afdeling: stedenbouw, volkshuisvesting en vrouwenstudies zal zorgen voor een verbreding van 0.

In de artikelen over Taut van Gertjan Vlot in 06, en over stadsbeeld en massawoningbouw van Henk Engel en Jan de Heer in dit nummer, worden voor het eerst in 0 studies gepresenteerd naar de verhouding tussen architectuur en stedenbouw. In dit laatste artikel wordt de vorm van de stad gerelateerd aan een veranderde architectonische bouwopgave, te weten de massawoningbouw. Het stadsbeeld, betekenis van de stadsvorm, wordt verbonden met de ontwikkeling van formele typologische veranderingen van de bouwopgave. Dit in tegenstelling tot theorieën die uitgaan van een autonome logica van de stedelijke vorm, waarbij de sociale betekenis alleen extern aanwezig is.

Geert Hovingh bespreekt het opstel 'Loos-Wien' van Cacciari uit het boek 'Oikos'. Hierin wordt o.a. ingegaan op de positie van Loos t.a.v. de idealistische Duitse Werkbund.

Tenslotte stelt Rob van der Bijl in het artikel 'Architectonisch onderzoek' dat het hanteren van eenheidsconcepten geen adequate methode oplevert om architectuur te bestuderen. Hij illustreert dit aan de hand van het werk van de architect Peutz.

Chicago Tribune prijsvraag, inzending Adolf Loos 1922.

